

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ กรณีนายอดุลย์ วงษ์พานิช จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ กรณีนายอดุลย์ วงษ์พานิช ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ เนื่องจากผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๐ จึงเป็นข้าราชการการเมืองและเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ ต่อมาเมื่อนายกรัฐมนตรีพ้นจากตำแหน่งในวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ มีผลให้ผู้ถูกร้องต้องพ้นจากตำแหน่งด้วย ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีพ้นจากตำแหน่งภายในวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๔ และเมื่อพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี ภายในวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๕

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ตรวจสอบพบว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเมื่อเข้ารับตำแหน่งแล้ว เมื่อผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปีกลับไม่ได้ยื่นบัญชีดังกล่าวแต่อย่างใด จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงถึงสามครั้ง แต่ผู้ถูกร้องก็ยังไม่ยื่นและชี้แจงข้อเท็จจริง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ประชุมและมีมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี จึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕

ต่อมาผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อศาลรัฐธรรมนูญว่าตนมีหนี้สินที่เกิดจากการประกอบธุรกิจอยู่มากแต่ไม่มีหลักฐานที่เป็นเอกสาร จึงทำให้ไม่ทราบว่าจะกรอกรายการในแบบของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้อย่างไร และทำให้กลัวว่าจะเป็นการปกปิดหรือแจ้งเท็จต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นกรณีตามมาตรา ๒๙๕ ของรัฐธรรมนูญ จึงรับไว้พิจารณา

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบกรณีพ้นจากตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งแล้วหนึ่งปี หรือไม่

ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองในตำแหน่งประจำสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ผู้ถูกร้องจึงถือเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เมื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๑ มาตรา ๒๙๒ และมาตรา ๒๙๕ บัญญัติไว้และจากคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ แสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกร้องทราบดีอยู่แล้วว่ามีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว แต่ไม่ยื่นโดยอ้างว่าไม่ทราบว่าจะกรอกแบบรายการอย่างไร เนื่องจากไม่มีหลักฐานหรือเอกสารเกี่ยวกับหนี้สินและไม่มีทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตน ข้ออ้างดังกล่าวของผู้ร้องไม่อาจรับฟังได้ เนื่องจากคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเคยมีหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องชี้แจงและแสดงผลที่ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินถึงสามครั้งด้วยกัน แต่ผู้ร้องก็เพิกเฉยไม่ได้แสดงหรือชี้แจงเหตุผลต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติแต่อย่างใด

ประเด็นที่สอง ผู้ร้องต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีตั้งแต่เมื่อใด

เนื่องจากผู้ร้องพ้นจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญ จะได้วินิจฉัยชี้ขาดการกระทำของผู้ร้อง การให้พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองจึงไม่สามารถใช้บังคับกับผู้ร้องได้อีกเนื่องจากผู้ร้องพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญได้ประชุมพิจารณาและลงมติด้วยคะแนนเสียงข้างมาก เห็นว่า ผู้ร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ร้องพ้นจากตำแหน่ง

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจิระ บุญพจนสุนทร นายจุมพล ณ สงขลา นายปรีชา เถลิมนวิชย์ นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระภูอัน นายมานิต วิทยาเต็ม นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุจิต บุญบงการ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ พลตำรวจเอก สุวรรณ สุวรรณเวช นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นางสาวนีย์ อัครโรจน์ นายอมร รักษาสัตย์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๕๓ ก วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๗

ย่อโดย พันโท ฌิตพันธ์ สุขยิ่ง
กลุ่มงานคดี ๘